

सन २०१०-२०११ या शैक्षणिक वर्षापासून माध्यमिक स्तरावरील पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रमाच्या नवीन/ अधिकच्या तुकड्यांना कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर सुरू करण्यास मान्यता देणेबाबत... (तिसरी यादी)

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक व्हीओसी २०१०/६८१/प्र.क्र.२२६/व्यशि-४,
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : ३० सप्टेंबर, २०१०

- संदर्भ : १. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग शासन निर्णय क्रमांक व्हीओसी २०१०/५९९/प्र.क्र.१८१/व्यशि-४, दि.४ ऑगस्ट, २०१०
२. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग शासन निर्णय क्रमांक व्हीओसी २०१०/६६१/प्र.क्र.२१२/व्यशि-४, दि.२५ ऑगस्ट, २०१०
३. प्रभारी संचालक (व्यवसाय शिक्षण) व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे पत्र क्रमांक ७/अशातांवि/२०१०/४६ दिनांक ७.८.२०१०
४. प्रभारी संचालक (व्यवसाय शिक्षण) व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे पत्र क्रमांक ७/अशातांवि/२०१०/४६ दिनांक ३०.८.२०१०

प्रस्तावना :- केंद्र शासनाच्या नवीन शैक्षणिक धोरणानुसार माध्यमिक स्तरावर व्यवसाय शिक्षणाची जोड देऊन विद्यार्थ्यांमध्ये व्यवसाय शिक्षणाची आवड निर्माण करणे व प्राथमिक कौशल्य विकसित करण्याच्या दृष्टीने खालील तीन बहुकौशल्ययुक्त अभ्यासक्रम १९९६-९७ पासून सुरू करण्यात आले. सदर अभ्यासक्रम राज्यामध्ये १५६ शासकीय २२५ अशासकीय अनुदानित आणि ३६० अशासकीय विनाअनुदानित संस्थांमध्ये राबविण्यात येत आहेत.

१. V-1 मूलभूत तंत्रज्ञानाची ओळख (Introduction to Basic Technology-IBT),
२. V-2 अभियांत्रिकी तंत्रज्ञानाची मूलभूत तत्वे (Elements of Mechanical Engineering-EME)
३. V-3 विद्युत आणि इलेक्ट्रॉनिक्स तंत्रज्ञानाची मूलभूत तत्वे (Elements of Electrical and Electronics Technology-EET)

या अभ्यासक्रमांची वाढती मागणी लक्षात घेऊन शैक्षणिक वर्ष २०१०-११ पासून माध्यमिक स्तरावरील पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रमाच्या अधिकच्या/नवीन तुकड्या कायम स्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर सुरू करण्यासाठी व्यवसाय शिक्षण संचालनालयाकडून जाहीरात विज्ञापित करण्यात आली होती. त्यानुसार २७ संस्थांकडून अभ्यासक्रम सुरू करण्याचे प्रस्ताव संचालनालयास प्राप्त झाले होते. सदर प्रस्तावांची छाननी केल्यानंतर संचालनालयाने १५ संस्थांमध्ये १६ अधिकच्या /नवीन तुकड्या सुरू करण्याची शिफारस शासनास केली आहे. या १५ संस्थांमध्ये माध्यमिक स्तरावरील पूर्वव्यवसायिक अभ्यासक्रम सुरू करण्यास परवानगी देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :- माध्यमिक स्तरावरील पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रमाच्या १५ अशासकीय संस्थांमध्ये १६ अधिकच्या/नवीन तुकड्या (सोबतच्या प्रपत्रात दर्शविल्याप्रमाणे) कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर शैक्षणिक वर्ष २०१०-११ पासून सुरू करण्यास खालील अटी व शर्तीच्या अधिन राहून शासनाची मान्यता देण्यांत येत आहे. याचा लाभ माध्यमिक स्तरावरील ९६० विद्यार्थ्यांना होईल.

अटी व शर्ती

१. संबंधित संस्थेस माध्यमिक शाळा संहितेमध्ये नमूद केलेल्या सर्व अटी व शर्तीची पूर्तता करणे बंधनकारक राहील.
२. मान्य अभ्यासक्रमांच्या नवीन/अधिकच्या तुकड्या सुरू करण्यास कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर मान्यता दिली असली तरीही, भविष्यात कोणत्याही प्रकारचे अनुदान अथवा आर्थिक मदत देण्यांत येणार नाही.
३. मान्य अभ्यासक्रम राबविणा-या संस्थांना शासन/संचालनालय/संचालनालयाच्या अखत्यारीतील संबंधित कार्यालये यांच्या कडून वेळोवेळी निर्गमित होणाऱ्या आदेशांचे पालन करणे बंधनकारक राहील.

४. शासनाने वेळोवेळी निश्चित केलेले शिक्षण शुल्क विद्यार्थ्यांकडून आकारणे संस्थेस बंधनकारक राहिल.
५. "कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर मान्यता मिळालेले माध्यमिक स्तरावरील पूर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रम " असा सूचना फलक संस्थांनी दर्शनी भागावर लावणे बंधनकारक राहिल. सूचना फलकावर अभ्यासक्रमांच्या मंजूर तुकड्यांची संख्या व मंजूर प्रवेश क्षमता याचा उल्लेख करण्यात यावा.
६. संबंधित संस्थेने मंजूर अभ्यासक्रमासाठी मानकानुसार आवश्यक असलेल्या सर्व पायाभूत सुविधा उपलब्ध करून देऊन तात्काळ अभ्यासक्रम सुरू करावेत.
७. सदर अभ्यासक्रमांना कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर मान्यता देण्यांत आल्यामुळे या अभ्यासक्रमाकरीता संस्थेने नियुक्त केलेल्या सर्व कर्मचारी वर्गाची सेवा/वेतन व तदनुषंगिक बाबींची जबाबदारी सर्वस्वी संबंधित संस्थेची राहिल. याबाबत शासन कोणतीही जबाबदारी घेणार नाही.
८. मंजूर अभ्यासक्रमाकरीता आवश्यक कर्मचाऱ्यांच्या नियुक्त्या, त्यांची किमान शैक्षणिक अर्हता, अनुभव याबाबत संस्थेने महाराष्ट्र खाजगी शाळांतील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) नियमावली, १९८१ मधील तरतुदीनुसार तसेच शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार कार्यवाही करण्यांत यावी.
९. भविष्यात सदरचे अभ्यासक्रम बंद करण्याबाबत, किंवा त्यात काही बदल करण्याबाबत शासनाने निर्णय घेतल्यास तो विनाअट, विनाविलंब संस्थेने अंमलात आणणे आवश्यक राहिल.
१०. अभ्यासक्रमांच्या मंजूर तुकड्यांमधील प्रवेशाकरीता, शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेले सामाजिक/समांतर आरक्षण व इतर नियमांचे संस्थेने काटेकोरपणे पालन करावे व गुणानुक्रमे प्रवेश देण्यांत यावेत.
११. अभ्यासक्रमांना मंजूरी मिळाल्यानंतर सदर अभ्यासक्रम संस्थेत सुरू केल्याबाबतची माहिती संस्थेने महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक परिक्षा मंडळास तात्काळ द्यावी त्याबाबतची अनुषंगिक कार्यवाही करावी.
१२. मान्यता देण्यांत आलेल्या अभ्यासक्रमाच्या अधिकच्या/नविन तुकड्यांची प्रवेश क्षमता प्रती तुकडी ६० असून, शैक्षणिक वर्ष २०१०-२०११ मध्ये मंजूर प्रवेश क्षमतेच्या ५०% पेक्षा कमी प्रवेश झाल्यास अशा तुकड्या सुरू ठेवण्याकरीता संबंधित जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकाऱ्यांची परवानगी घेणे आवश्यक राहिल. त्याचप्रमाणे सलग तीन शैक्षणिक वर्षांमध्ये मंजूर प्रवेश क्षमतेच्या ५०% पेक्षा कमी प्रवेश झाल्यास सदर अभ्यासक्रमाची तुकडी बंद करण्याची कार्यवाही करण्यांत येईल.
१३. शैक्षणिक गुणवत्ता वाढविण्यासाठी उपरोक्त अटी व शर्तीमध्ये बदल करण्याचे किंवा नविन अटी व शर्ती अंतर्भूत करण्याचे अधिकार शासनाने राहतील.

हा शासन निर्णय राज्य शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्र. २०१०१००११९१५२१००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने.

(शोभा वि. पटकी)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

- १) प्र. संचालक (व्यवसाय शिक्षण) व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य मुंबई -१
- २) सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक, (शालेय शिक्षण विभाग), मुंबई/पुणे/नाशिक/कोल्हापूर/लातूर/नागपूर/अमरावती/औरंगाबाद (यांचेकडे व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामार्फत)
- ३) सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण प्रादेशिक कार्यालय, मुंबई /नाशिक/ पुणे/अमरावती/नागपूर (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालया मार्फत.)
- ४) संबंधित जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी (संचालनालयामार्फत)
- ५) संबंधित अशासकीय संस्था (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालया मार्फत. त्यांना विनंती करण्यात येते की, त्यांनी सर्व संबंधित संस्थांना अवगत करावे.)
- ६) मा. मंत्री (उ व तंशि) यांचे खाजगी सचिव
- ७) मा. राज्यमंत्री (उ व तंशि) यांचे खाजगी सचिव
- ८) निवड नस्ती (व्यशि-४)

शैक्षणिक वर्ष २०१०-११ पासून मान्यता देण्यात येणा-या पूर्व व्यवसाय अभ्यासक्रमाचे नाव व तुकड्याची संख्या					
विभाग	जिल्हा	अ. क्र.	संस्थेचे नाव व पत्ता	शैक्षणिक वर्ष २००९-१० पासून मान्यता देण्यात येणा-या पूर्व व्यवसाय अभ्यासक्रमाचे नाव व तुकड्याची संख्या	
				अभ्यासक्रमाचे नाव	मंजूर तुकड्याची संख्या (प्रती तुकडी प्रवेश क्षमता ६० विद्यार्थी)
१	२	३	४	५	६
पुणे	पुणे	१	श्री.पंढरीनाथ विद्या विकास मंडळ, संचलित श्री.पंढरीनाथ माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विद्यालय, पोखरी, ता.आंबेगांव, जि.पुणे	मूलभूत तंत्रज्ञानाची ओळख (व्ही-१)	१
		२	यशवंत रावजी चव्हाण शिक्षण प्रसारक मंडळ, संचलित कै.लक्ष्मीबाई नांदगुडे हायस्कूल (मराठी माध्य.) विशालनगर, पिंपळे निलख, औध कॅम्प, पुणे-२७	विद्युत आणि इलेक्ट्रॉनिक्स तंत्रज्ञानाची मूलभूत तत्वे (व्ही-३)	१
	सांगली	३	सर्वसेवा शिक्षण मंडळाचे सर्वोदय विद्यालय, घाटनांद्रे, ता.कवठेमहाकाय, जि.सांगली	मूलभूत तंत्रज्ञानाची ओळख (व्ही-१)	१
		४	हिंदरत्न प्रकाश बापू पाटील विद्यालय, मालगांव, ता.तिरज, जि.सांगली	यंत्र अभियांत्रिकीची मूलभूत तत्वे (व्ही-२)	१
	सातारा	५	पंचक्रे शी शिक्षण मंडळ, रहीमतपूरचे डॉ.वा.गो.ऊर्फ काकासाहेब परांजपे विद्यालय, रहीमतपूर, ता.कोरेगांव, जि.सातारा	यंत्र अभियांत्रिकीची मूलभूत तत्वे (व्ही-२)	१
नाशिक	धुळे	६	धुनाई पुनाई विधायक मंडळ, निजामपूर संचलित नूतन माध्यमिक विद्यालय, आमखेल, ता.साक्री, जि.धुळे	मूलभूत तंत्रज्ञानाची ओळख (व्ही-१)	१
		७	धुनाई पुनाई विधायक मंडळ, निजामपूर संचलित नूतन माध्यमिक विद्यालय, ऐचाळे, ता.साक्री, जि.धुळे	मूलभूत तंत्रज्ञानाची ओळख (व्ही-१)	१
		८	उन्नती मित्र मंडळ, धुळे संचलित उन्नती माध्यमिक विद्यालय, नकाणे रोड, देवपूर, जि.धुळे	यंत्र अभियांत्रिकीची मूलभूत तत्वे (व्ही-२)	१
				विद्युत आणि इलेक्ट्रॉनिक्स तंत्रज्ञानाची मूलभूत तत्वे (व्ही-३)	१

२१/११/१०

औरंगा- बाद	नांदेड	९	कै. उल्हास मेमोरियल ट्रस्ट कंधार, संचलित सदगुरु आदिवासी आश्रम शाळा बहाददरपूर, ता.कंधार, जि.नांदेड	विद्युत आणि इलेक्ट्रॉनिक्स तंत्रज्ञानाची मूलभूत तत्वे (व्ही-३)	१
	उस्माना- बाद	१०	श्री.रामलिंग शिक्षण प्रसारक मंडळ संचलित श्री.एम.पी.हायस्कूल वडगांव (गांजा), ता.लोहारा, जि.उस्मानाबाद	विद्युत आणि इलेक्ट्रॉनिक्स तंत्रज्ञानाची मूलभूत तत्वे (व्ही-३)	१
नागपूर	नागपूर	११	विश्व हिंद जन कल्याण परिषद द्वारा संचलित गुरुकुल पोष्ट बेसिक आश्रममशाळा, उदासा, ता.उमरेड, जि.नागपूर	मूलभूत तंत्रज्ञानाची ओळख (व्ही-१)	१
		१२	विश्व हिंद जन कल्याण परिषद द्वारा संचलित गुरुकुल पोष्ट बेसिक आश्रमशाळा, देवळापार, ता.रामटेक, जि.नागपूर	मूलभूत तंत्रज्ञानाची ओळख (व्ही-१)	१
		१३	स्वयंभू सिध्देश्वर बहुउद्देशिय वारकरी संस्था संचलित विवेक माध्यमिक विद्यालय, मु.पो.मांडवा, जि.वर्धा	मूलभूत तंत्रज्ञानाची ओळख (व्ही-१)	१
नागपूर	गड- चिरोली	१४	सरस्वती शिक्षण प्रसारक मंडळ गडचिरोली द्वारा संचलित कुथे पाटील विद्यालय, गोंठणगांव, ता.कुरखेडा, जि.गडचिरोली	विद्युत आणि इलेक्ट्रॉनिक्स तंत्रज्ञानाची मूलभूत तत्वे (व्ही-३)	१
		१५	सरस्वती शिक्षण प्रसारक मंडळ गडचिरोली द्वारा संचलित कुथे पाटील विद्यालय, उराडी, ता.कुरखेडा, जि.गडचिरोली	यंत्र अभियांत्रिकीची मूलभूत तत्वे (व्ही-२)	१
एकूण		१५			१६

२१/१२/२०१६